

ЗАЛЕЖНІСТЬ ЗНАЧЕНЬ ВОДНЕВОГО ПОКАЗНИКА РОТОВОЇ РІДИНИ ВІД СТУПЕНЯ АКТИВНОСТІ КАРІЕСУ, ВІКУ У ПІДЛІТКІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ В РІЗНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Каськова Л.Ф., *Дрозда І.І., Андріянова О.Ю.

Полтавський державний медичний університет, м. Полтава,

*Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Вступ. Карієс, що виникає в дитячому та підлітковому віці, призводить до втрати зубів в подальшому, що зумовлює порушення жувальної функції, естетики. Активність каріозного процесу у кожного окремого індивідууму обумовлена загальним станом його здоров'я та гомеостазу порожнини рота, геохімічними умовами проживання, соціальними факторами, які слід враховувати для розробки профілактичних заходів, направлених на підвищення резистентності твердих тканин зубів.

Актуальність. Вплив окремих показників ротової рідини на виникнення карієсу у дітей і підлітків вивчений достатньо широко. Фізіологічні норми водневого показника і мінералізуючої здатності ротової рідини обумовлюють стабільність і карієсрезистентність емалі.

Зниження їх призводить до демінералізації емалі та порушення цілісності твердих тканин зубів. Важливим є вивчення цих показників при різних ступенях активності карієсу у підлітків, які навчаються в різних закладах освіти та мають різні соціально-гігієнічні умови проживання.

Мета роботи: вивчити рН ротової рідини підлітків 15-18 років, які навчаються в різних закладах освіти з урахуванням віку та ступеню активності карієсу.

Матеріали і методи. Під нашим спостереженням знаходилися 540 підлітків, які навчалися в школі (107 осіб), коледжі (317 осіб), університеті (116 осіб) в місті Чернівці. Вік обстежених – від 15 до 18 років. Вивчення досліджуваних показників відбувалося з урахуванням ступеня активності карієсу у кожному віковому періоді (Виноградова Т.Ф.: компенсований (I), субкомпенсований (II), декомпенсований (III)).

Водневий показник (рН) досліджували з використанням смужки індикаторного паперу (рН 0-12, виробництво «Lachema», Чехія). Індикаторну стрічку занурювали та спостерігали за зміною кольору паперу.

Отримані результати опрацьовані методом варіаційної статистики. Вірогідними вважались показники при $p \leq 0,05$ (16).

Результати. Вивчення рН з урахуванням ступеня активності карієсу та закладу, в якому навчаються підлітки виявило, що при I ступені активності карієсу найвищий показник мають підлітки, які навчаються в університеті, а найнижчий – у відвідувачів коледжу. При II ступеню активності карієсу, який спостерігаємо у учнів коледжу та студентів університету, вірогідної різниці показника рН нами не виявлено. III ступінь активності карієсу був лише у відвідувачів коледжу. Водневий показник у них найнижчий від усіх груп спостереження ($p < 0,05$). Тобто у підлітків концентрація іонів водню залежить від ступеня тяжкості перебігу карієсу та місця навчання.

Виникає необхідність вивчення показника рН з урахуванням віку пацієнтів, місця навчання та ступеня активності карієсу. В підлітків 15 років нами не зареєстровано III ступеню активності карієсу та II ступінь активності карієсу не зареєстровано у школярів. Порівняння водневого показника при I ступені активності карієсу школярів і відвідувачів коледжу виявило вірогідну різницю, показник був гірший у студентів коледжу. Також спостерігаємо у них погіршення показника при наявності II ступеня активності карієсу в порівнянні з I ($p < 0,05$).

Ідентичну картину спостерігаємо, досліджуючи 16-річних пацієнтів. У відвідувачів коледжу в залежності від ступеня активності карієсу (від I до III) погіршується і значення показника рН. Також спостерігаємо вірогідну різницю показника підлітків коледжу та школи з I ступенем активності карієсу.

Підлітки 17-18 років мали всі ступені активності карієсу і рН змінювалося в залежності від них та з урахуванням місця навчання досліджуваних. Найнижчий показник спостерігали у студентів коледжу з III ступенем активності карієсу.

Проведені нами дослідження виявили, що водневий показник у підлітків 15-18 років залежить від ступеня активності карієсу та від того, за якою програмою навчаються підлітки. Значення рН знижуються від I до III ступеня активності карієсу не залежно від віку та місця навчання обстежуваних, але завжди найгірші у студентів коледжу та виходять за рамки фізіологічної норми.

Висновки. Отримані нами результати свідчать про те, що підлітки, які навчаються в коледжі, мають яскраво виражену карієсогенну ситуацію в порожнині рота, що обумовлена, на нашу думку тим, що вони, в більшій мірі, проживають окремо від батьків, самостійно та не мають відповідного контролю з їх сторони. Це вказує на необхідність проведення профілактичної роботи з цим контингентом з метою виявлення факторів ризику, які зумовлюють таку ситуацію та можливостями впливу на них.

Ключові слова: хронічний катаральний гінгівіт, ротова рідина, діти, антиоксидантний захист.